

ХУЛОСАИ
ШҶҶРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6Д.КОА-029 НАЗДИ
ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Парвандаи аттестатсионии № _____

Қарори ШҶҶрои диссертатсионӣ аз 22.09.2022, протоколи №11
Дар бораи ба Назар Муъмин Абдучалол, шахрванди Ҷумҳурии
Тоҷикистон, додани дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа аз рӯйи
ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ

Диссертатсия дар мавзӯи «Адолати иҷтимоӣ дар назария ва амалияи ҳаёти ҷамъиятӣ» аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) аз ҷониби ШҶҶрои диссертатсионии 6Д.КОА-029 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17), ки бо фармоиши Раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №38/шд аз 01.02.2022 таъсис ёфтааст, санаи 28.05.2022 ба ҳимоя қабул карда шуд, суратчаласаи №4.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Назар Муъмин Абдучалол миллаташ тоҷик, соли таваллудаш 1967, соли 1992 Донишгоҳи давлатии Қазон ба номи В.И.Улянов-Ленинро аз рӯйи ихтисоси «социология» дар Федератсияи Россия хатм намудааст. Унвонҷӯи дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа солҳои 1992 то 2019 дар вазифаҳои ассистент, дотсент ва мудири кафедраи фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон) фаъолият кардааст. Аз 05 феврالی соли 2019 то инҷониб директори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон мебошад. Соли 2000 рисолаи номзадӣ худро дар мавзӯи «Ташаккули сифати нав дар инкишофи ҷомеаи пасошӯравӣ» аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ ҳимоя намудааст. Соли 2015 бо нишони «Аълочии маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон» қадрдонӣ карда шудааст.

Диссертатсияи доктории довталаби дараҷаи илмӣ дар шӯбаи фалсафаи иҷтимоии Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон иҷро шудааст.

Аз рӯйи санҷишҳои низоми «Антиплагиат» ҷиҳати асолати матни автореферати диссертатсияи Назар М.А. маълумотнома бо нишондоди мусбати 85,67% пешниҳод шудааст.

Диссертатсия бори аввал ба ҳимоя пешниҳод мешавад. Тамоми ҳуҷжатҳои ба ШҶҶрои диссертатсионӣ пешниҳодшуда мувофиқ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия шуда, дар парвандаи шахсии унвонҷӯӣ қарор доранд.

Мушовири илмӣ: Усмонзода Хайриддин Усмон, доктори илмҳои фалсафа, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои

Тоҷикистон, директори Маркази тадқиқоти стратегии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (МТС назди Президенти ҶТ).

Муқарризони расмӣ:

1. Ҳомидзода Аслидин – доктори илмҳои фалсафа, профессор, декани факултети таҳсилоти ғоибонаи Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров.

2. Муминов Аҳмад Исматович – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи таърихи фалсафа ва фалсафаи иҷтимоии факултети фалсафаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

3. Раҳимов Муҳсин Ҳусейнович – доктори илмҳои фалсафа, профессори кафедраи фанҳои ҷомеашиносии Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.Осимӣ.

Муассисаи пешбар: Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ, шаҳри Душанбе, дар ҳулосаи мусбат додашудаи муассиса, ки аз тарафи муқарриз доктори илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи фалсафа Султонзода С. А. ба имзо расида, аз ҷониби ректори хамин Донишгоҳ доктори илмҳои таърих, профессор Ибодуллозода А.И. тасдиқ гардидааст, қайд шудааст, ки диссертатсияи Назар Муъмин Абдучалол дар мавзӯи «Адолати иҷтимоӣ дар назария ва амалияи ҳаёти ҷамъиятӣ» аз лиҳози мазмун ба талаботи бандҳои тартиби додани дараҷаи илмӣ доктори илм аз 21 апрели соли 2021 зери №7 ба тасвиб расидааст, мувофиқат карда, диссертант Назар Муъмин Абдучалол барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) сазовор мебошад.

Дар интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи тақриздиханда ба назар гирифта шудааст, ки онҳо аз рӯи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ дар сатҳи дахлдор таҳқиқоти илмӣ анҷом додаанд ва корҳои илмӣ-таҳқиқотии онҳо ба масъалаҳои таҳқиқшавандаи диссертатсияи Назар М. А. алоқамандии зич доранд.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ оид ба мавзӯи диссертатсия 32 интишороти илмӣ, аз ҷумла 1 монография ва 31 мақолаи илмӣ дорад. Аз ин ҳисоб 18 мақолаи илмӣ довталаб дар маҷаллаҳои тақриздихандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд. Интишороти илмӣ довталаб нуктаҳои асосӣ, натиҷа ва мазмуни диссертатсияро инъикос намуда, саҳми шахсии муаллифро нишон медиҳанд.

Номгӯи муҳимтарин корҳои, ки моҳияти илмӣ диссертатсияро инъикос менамояд:

I. Монография:

1. Назар, М. А. Адолати иҷтимоӣ дар назария ва амалияи он дар ҳаёти ҷамъиятӣ (таҳлили фалсафӣ-иҷтимоӣ). – Душанбе: «Илм», 2022. – 320 саҳ.

II. Мақолаҳои илмӣ, ки дар маҷаллаҳои тақриздихандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп шудаанд:

2. Назар, М. А. Ҷанбаҳои иҷтимоӣ ва биологӣ дар табиати инсон [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2019. – №1. – С.11-15.

3. Назар, М. А. Таҳаввули тасаввурот доир ба адолат дар фалсафаи атика ва асримиёнагии Ғарб [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2019. – №2. – С.11-18.

4. Назар, М. А. Доир ба тафсири категорияи «адолат» [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2019. – №3. – С.8-13.

5. Назар, М. А. Рушди соҳаи туризм дар Тоҷикистон ва ташаккули фарҳанги экологии шаҳрвандон [Матн] / М. А. Назар, А. С. Саидов // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2019. – №3. – С. 111-115.

6. Назар, М. А. Адолати иҷтимоӣ ҳамчун андозаи баробарӣ ва озодӣ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2019. – №4. – С. 8-17.

7. Назар, М. А. Заминаҳои татбиқи принсипи адолати иҷтимоӣ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2020. – №1. – С. 8-16.

8. Назар, М. А. Тафсири адолати иҷтимоӣ ва мушаххасоти татбиқи он дар ҷомеаи шӯравӣ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2020. – №3. – С. 28-35.

9. Назар, М. А. Андешаҳои марксистӣ дар бораи адолати иҷтимоӣ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2020. – №4. – С. 59-65.

10. Назар, М. А. Тафсири адолати иҷтимоӣ аз назари намоёндагони машшоияи Шарқ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2021. – №1. – С. 50-54.

11. Назар, М. А. Негативные последствия влияния COVID-19 на социально-экономическую сферу жизни таджикистанского общества [Матн] / М. А. Назар, Саидов А. С. // Известия Института философии, политологии и права имени А.Баҳоваддинова Академии наук Республики Таджикистан. – 2021. – №2. – С.14-19.

12. Назар, М. А. Адолати иҷтимоӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баҳоваддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2021. – №2. – С. 24-30.

13. Назар, М. А. Образование – важный фактор повышения значимости человеческого капитала для развития общества [Текст] / М. А. Назар, Саидов А. С. // Известия Института философии, политологии и права им. А.Баховаддинова Национальной академии наук Таджикистана. – 2021. – №3. – С. 8-13

14. Назар, М. А. Рушди нобаробари иҷтимоӣ-иқтисодии кишварҳо ва адолати глобалӣ дар ҷаҳони муосир [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институтаи фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баховаддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2021. – №3. – С. 21-26.

15. Назар, М. А. Таъмини адолати иҷтимоӣ ҳамчун гавари суботу устувории ҷомеа [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институтаи фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баховаддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2021. – №4. – С. 56-62.

16. Назар, М. А. Нақши системаи ҳифзи иҷтимоии аҳоли дар таъмини баробарӣ ва адолати иҷтимоӣ [Матн] / М. А. Назар // Гузоришҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шӯбаи илмҳои ҷамъиятшиносӣ. – 2021. – №3. – С. 70-74.

17. Назар, М. А. Самтгириҳои ҳоси амалишавии ҳадафҳои сиёсати иҷтимоӣ дар кишварҳои рӯ ба инкишоф дар шароити муосир [Матн] / М. А. Назар, Х. У. Усмонзода // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. – 2022. – №1(77). – С. 209-217.

18. Назар, М. А. Баробарҳуқуқии ақаллиятҳои миллии ҳамчун меъёри адолати иҷтимоӣ дар ҷомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон [Матн] / М. А. Назар // Тоҷикистон ва ҷаҳони имрӯз. – 2022. – №1(77). – С. 272-279.

19. Назар, М. А. Таъмини рушди неруи инсонӣ ва сармои инсонӣ ҳамчун ҳадафи татбиқгардонии адолати иҷтимоӣ [Матн] / М. А. Назар // Ахбори Институтаи фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А.Баховаддинови Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. – 2022. – №1. – С. 40-44.

III. Мақолаҳои илмӣ, ки дар нашрияҳои дигар ҷоп шудаанд:

20. Назар, М. А. Тафсири адолат дар афкори мутафаккирони давраи фарҳангии Эҳё ва Замони нав [Матн] / М. А. Назар // Фарҳанг ва санъат. – 2019. – №2. – С.11-17.

21. Назар, М. А. Баҳсҳои муосири концептуалӣ дар мавзӯи адолат [Матн] / М. А. Назар, Х. У. Усмонзода // Фарҳанг ва санъат. – 2020. – №1. – С. 24-37.

22. Назар, М. А. Мақсад, масъалаҳо ва дурнамои рушди маориф [Матн] / М. А. Назаров (М. А. Назар) // Равандҳои ҷаҳони муосир ва ояндабинии иҷтимоӣ. – Душанбе: «Пойтахт», 2017. – С. 9-13.

23. Назар, М. А. Рушди иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ баъди таъсиси ҶШС Тоҷикистон [Матн] / М. А. Назар // Маводи конференсияи илмӣ-амалӣ бахшида ба ифтихори 90-солагии таъсисёбии Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Тоҷикистон (15 октябри 2019). – Душанбе, 2020. – С. 44-50.

24. Назар, М. А. Ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва омилҳои тақвияти адолати иҷтимоӣ дар ҷомеа [Матн] / М. А. Назар // Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. Силсила: илмҳои фалсафӣ. – Душанбе. – 2021. – №2(2) – С. 59-66.

25. Назар, М. А. Татбиқи сиёсати давлатӣ ҳадафи асосии соҳаи илм [Матн] / М. А. Назар // Президент ва илм. (Маҷмӯаи мақолаҳо). – Душанбе: «Дониш», 2021. – С. 96-113.

26. Назар, М. А. Сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тақвияти адолати иҷтимоӣ [Матн] / М. А. Назар // Тоҷикистон дар масири таърих: истиклолият, дастовард ва дурнамо. Маводи Симпозиуми байналмилалӣ илмӣ, 5-6-уми сентябри соли 2021. – Душанбе: «Дониш», 2021. – С. 401-411.

27. Назар, М. А. Таҳкими сиёсати иҷтимоӣ ва масъалаҳои татбиқи адолати иҷтимоӣ дар шароити муосир [Матн] / М. А. Назар // Маҷмӯаи мақолаҳои конференсияи илмӣ-назариявӣ байналхалқӣ дар мавзӯи «Масоили мубрами илмҳои ҷомеашиносӣ дар замони муосир» бахшида ба 30-солагии истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 20-солагии таъсисёбии факултети фалсафаи ДМТ. – Душанбе: ДМТ, 2021. – С. 78-64.

28. Назар, М. А. Здравеохранение – основной механизм развития человеческого капитала [Матн] / М. А. Назар, Саидов А. С. // Достижения и проблемы фундаментальной науки и клинической медицины. Материалы международной научно-практической конференции (69-ой годичной), посвященная 30-летию Государственной независимости Республики Таджикистан и годам развития села, туризма и народных ремесел (2019-2021). Т.2. – Душанбе: ГОУ ТГМУ, 2021. – С. 61-63.

29. Назар, М. А. Озодӣ ва адолати иҷтимоӣ ҳамчун падидаҳои ҳаёти ҷамъиятӣ [Матн] / М. А. Назар // Рушди давлатдорӣ миллӣ дар замони соҳибистиклолӣ. Маводи конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ (ш. Душанбе, 03 сентябри соли 2021). – Душанбе: «Абдурахмон-Р», 2021. – С. 17-22.

30. Назар, М. А. Адолати иҷтимоӣ ва масъалаҳои рушди босубот [Матн] // Ҷумҳурии Тоҷикистон дар роҳи татбиқи Ҳадафҳои рушд. Маводи Конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ. Душанбе, 17 сентябри 2021. – Душанбе: «Илм», 2021. – С. 13-22.

31. Назар, М. А. Масъалаи адолат дар фалсафаи бостонии тоҷик [Матн] // Ҷумҳурии Тоҷикистон дар роҳи татбиқи Ҳадафҳои рушд. Маводи Конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-амалӣ. Душанбе, 17 сентябри 2021. – Душанбе: «Илм», 2021. – С. 279-287.

32. Назар, М. А. Таносуби адолат ва ҳуқуқ [Матн] // Рушди илми ҳуқуқ дар 30 соли Истиклолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Маводи Конференсияи ҷумҳуриявӣ илмӣ-назариявӣ бахшида ба 30-солагии Истиклолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон). Душанбе, 22 июни 2021. – Душанбе: «Наشري Мубориз», 2022. – С. 9-17.

Ба автореферати диссертатсия аз ҷониби шахсони зерин тақризҳо навишта шуда, ба Шӯрои диссертатсионӣ пешниҳод шудаанд:

- аз ҷониби Раиси Кумитаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба илм, маориф, фарҳанг ва сиёсати ҷавонон, доктори илмҳои фалсафа Содиқӣ Н.Н.;

- аз ҷониби узви вобастаи АМИТ, доктори илмҳои сотсиологӣ, профессор, мудирӣ шӯбаи сотсиологияи Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови АМИТ Шоисматуллоев Ш.;

- аз ҷониби профессори кафедраи фанҳои ҷамъиятии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон, доктори илмҳои фалсафа Зоҳидов О.Ҳ.;

- аз ҷониби доктори илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Донишгоҳи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи С.Улуғзода Карамхудоев Ш.Ҳ.;

- аз ҷониби доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи сиёсатшиносӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав Саидов А.С.;

- аз ҷониби доктори илмҳои сиёсӣ, сарҳодими илмии шӯбаи Аврупо ва Амрикои Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои АМИТ Каримов Ш.Т.;

- аз ҷониби доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, мудирӣ шӯбаи масоили назариявии далаат ва ҳуқуқи муносири Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи АМИТ Бобочонзода И.Ҳ.

Ҳамаи тақризҳо мусбат арзёбӣ гардида, дар онҳо баъзе эродҳои хусусияти баҳснокдошта ва пешниҳодҳо манзур шудааст. Эроду пешниҳодҳо, ки асосан нуктаҳои илмии мувоҳисавии диссертатсияро фаро гирифтаанд, аз инҳо иборатанд:

- андозаи таъсири омилҳои берунаро дар татбиқи адолати иҷтимоӣ муайян намудан; пешниҳод намудани фарқи консепсияҳои адолати иҷтимоӣ дар ҷомеаҳои алоҳида; нобаробарӣ, миёнаи тиллоӣ низ намудҳои услуби адолат шуморида мешавад ва аз ин лиҳоз, барои боз ҳам ғанитар гардидани мазмуни рисола бояд муаллиф ба ин паҳлуӣ мавзӯи адолат низ таваҷҷуҳи лозима зоҳир менамуд; адолати иҷтимоӣ андозаи муайян дошта, барои онро дарёфт намудан нишондиҳандаҳои иқтисодӣ бештар ба инобат гирифта мешавад, ки ба ин тарафи мавзӯ дар рисола бештар ишора карда шудааст, аммо агар ин дар зербоби алоҳида махсус таҳқиқ карда мешуд, бештар мебуд; барои пойдоргардонии адолати иҷтимоӣ дар давлати Тоҷикистон бояд ҷомеаи миёнаҳолон ташшақкул дода шавад, ки он танҳо бо воситаи густариши иқтисодӣ ба даст оварда мешавад ва шартӣ барпо шудани чунин ҷомеа дар густариши демократия мебошад; ҳифзи иҷтимоии камбизоатон аз кам будани ҷои корӣ, паст будани маош тақозо мешавад, ки натиҷаи рушдҳои сусти иқтисодӣ аст; мавқеи роҳбари давлат дар танзиму идораи он хеле баланд мебошад, то ки ҷомеа аз «ҷаҳони сеюм ба ҷаҳони якум» бароварда шавад; дар матни автореферати диссертатсия дар

саҳифаҳои 8 ва 13 хатогихои имлоӣ ва услубӣ мушоҳида карда шуданд; сабабҳои асосии қазия хусусияти декларативӣ доштани як қатор ҳуҷҷатҳои дар даҳсолаҳои охир қабулшудаи ниҳодҳои байналмилалӣ иҷтимоӣ васеъ таҳлил нашудааст; ҳангоми таҳқиқи масъалаҳои татбиқи амалии адолати иҷтимоӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи матлаб мебуд, агар дастовардҳои ҶТ дар ин самт бо дастовардҳои кишварҳои минтақа муқоиса карда мешуд; бояд ҷанбаҳои дигари ҷомеаи шаҳрвандӣ, аз қабилӣ баланд бардоштани сатҳи маърифати умумии шаҳрвандию ҳуқуқии аҳоли барои таъмини адолати иҷтимоӣ, назорат ва коҳиш додани сатҳи ғасод ва қонуншиканиҳо ва ғайра дар диссертатсия мавриди баррасӣ қарор дода мешуд; бамаврид мебуд, агар масъалаи таносуби адолати иҷтимоӣ ва адолати судӣ дар зербоби алоҳида мавриди баррасӣ қарор мегирифт.

Шӯрои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- табиати диалектикий адолати иҷтимоӣ ошкор карда, чойгоҳи он дар низоми арзишҳои ҷомеаи муосир муайян карда шудааст, робитаи диалектикий адолати иҷтимоӣ бо озодӣ ва баробарӣ баррасӣ гардидааст;

- раванди таҳаввули идеяҳо дар бораи адолат дар таърихи афкори фалсафӣ-иҷтимоӣ таҳлил карда шудааст;

- адолати иҷтимоӣ ҳамчун падидаи мураккаб ва умумибашарии иҷтимоӣ дар пояи таҳлили консепсияҳои муосири фалсафӣ-иҷтимоӣ шарҳу тавзеҳ дода шудааст;

- зарурати бознигарӣ ба мудирият ва ҳалли масъалаҳои адолати иҷтимоӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ собит карда шудааст;

- тамоюлҳои асосии таҳқиқи масъалаҳои адолати иҷтимоӣ дар шароити ҷаҳонишавӣ муайян карда шудаанд;

- масъалаи таъсири омилҳои иҷтимоӣ ба таҳкими адолати иҷтимоӣ дар дурнамои рушди ҷомеаи ҷаҳонӣ таҳқиқ карда шудааст;

- нақш ва мақоми адолат ҳамчун падида ва идея дар муносибатҳои байналмилалӣ муайян ва арзёбӣ карда шудааст;

- дар асоси истифодаи усули таҳлили муқоисавӣ хусусиятҳои татбиқи адолати иҷтимоӣ дар шароити ҷамъияти шӯравӣ ва давраи гузариши ҷомеаҳои пасошӯравӣ таҳқиқ карда шудааст;

- усулҳои муассири татбиқи адолати иҷтимоӣ дар соҳаи сиёсати иҷтимоии давлат ва самаранокгардонии он дар шароити муосир баррасӣ гардидааст;

- нақши ҳадамоти ҳифзи аҳоли дар Тоҷикистон ҳамчун механизми татбиқи сиёсати иҷтимоии давлат арзёбӣ карда шудааст;

- меъёрҳо ва усулҳои густаришу таҳкими адолати иҷтимоӣ дар ҳаёти ҷомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон таҳқиқ карда шудаанд.

Аҳамияти назариявии таҳқиқоти мазкур бо он асоснок карда шудааст, ки мавод ва ҳулосаю натиҷаҳои бадастомадаи он дар рафти таҳлилу таҳқиқҳои минбаъдаи масъалаи адолати иҷтимоӣ дар ҳаёти ҷомеа, навиштани диссертатсияҳо метавонанд мавриди истифода қарор дода шаванд. Ҳулосаҳои назариявӣ ва тавсияҳои амалии таҳқиқот

метавонанд дар фаъолияти сохторҳои дахлдори мақомоти ҳокимияти давлатӣ барои таҳкими сиёсати иҷтимоӣ ва татбиқи принципҳои адолати иҷтимоӣ дар ҷомеа истифода шаванд. Илова бар ин, мавод ва натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ ҳангоми таҳияи китобҳои дарсӣ, воситаҳои таълимӣ ва курси лексияҳо барои донишҷӯён аз фанҳои фалсафаи иҷтимоӣ, сотсиология, фарҳангшиносӣ ва арзишшиносӣ метавонанд истифода шаванд.

Вобаста ба масъалагузори дар диссертатсия ҷойдошта, дар ҳалли вазифаҳои гузошташуда аз усулҳои диалектикӣ ва умумиилмӣ таҳқиқот, аз қабилӣ усулҳои таҳлили системавӣ сохторӣ, моделсозии иҷтимоӣ, пешгӯӣ, абстраксиясозӣ ва таҳлили муқоисавӣ, инчунин равишҳои фарҳангӣ, сотсиологӣ ва тамаддунӣ истифода карда шудаанд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастовардаи доктринали дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия, чунин тасдиқ карда мешавад:

- тақлифу пешниҳодҳои, ки дар диссертатсия оварда шудаанд, метавонанд ҳангоми коркард ва қабули стратегия, барнома ва концепсияҳои давлатӣ дар соҳаи рушди иҷтимоӣ, ки ба масъалаи тақмили механизми татбиқи принципҳои адолати иҷтимоӣ алоқаманданд, истифода бурда шаванд;

- нуктаҳо ва хулосаҳои асосии таҳқиқот метавонанд дар ҷараёни фаъолияти амалии мақомоти ҳифзи иҷтимоии аҳолии ҳангоми расонидани кумаки иҷтимоӣ ба қишри эҳтиёҷманди аҳолии истифода шаванд;

- маводи диссертатсия ҳангоми гузаронидани дарсҳои таълимӣ аз фанҳои фалсафаи иҷтимоӣ, сотсиология, фарҳангшиносӣ, арзишшиносӣ ва ҳангоми иҷрои корҳои мустиқилона, аз ҷумла, навиштани рисолаҳои дипломӣ, магистрӣ ва диссертатсияҳо метавонад ба таври васеъ мавриди истифода қарор гирад.

Баҳои бозғамии натиҷаҳои таҳқиқот ошкор намуд, ки:

- нуктаҳои илмӣ ба ҳимоя пешниҳодшуда ба асарҳои илмӣ олимону файласуфони ватанӣ ва хориҷӣ дар самти ташаккул ва инкишофи идеяи адолати иҷтимоӣ ва механизми татбиқи он асос ёфта, ба маводи интишории унвонҷӯӣ, ки дар доираи мавзӯи диссертатсия ба нашр расидаанд, мувофиқат мекунад;

- дар таҳқиқоти диссертатсионӣ санадҳои меъёрии ҳуқуқии миллӣ ва байналмилалӣ доир ба татбиқ ва риояи принципҳои адолати иҷтимоӣ, нуктаҳои илмӣ ва хулосаҳои осори илмӣ, маълумоти омории расмӣ ва натиҷаҳои таҷрибаи амалии сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода шудаанд, ки баҳои саҳеҳнокии натиҷаҳои бадастовардашудаи таҳқиқотро таъмин менамоянд;

- эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқотро дақиқияти маълумот, кифоягии ҳаҷми маводи таҳқиқотӣ, тасвиби натиҷаҳои таҳқиқот ва ҳаҷми интишорот, таҳлилу баррасӣ ва мусоҳибаи муаллиф бо муҳаққиқони соҳа ва муқоисаи илмӣ амалӣ тақозо менамоянд. Хулосаҳо ва тавсияҳои муаллиф дар асоси таҳлили илмӣ натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ ва амалӣ пешниҳод шудаанд.

- пешниҳодҳои илман асоснок ва хулосаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар муқоиса бо нуктаҳои илмӣ ва хулосаҳои дар илм пазируфташуда навгонии илмӣ доранд;

- нуктаҳои илмӣ дар диссертатсия пешниҳодшуда ба арзёбии дурусти татбиқшавии сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон мусоидат мекунад.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ:

- коркарди асосҳои назариявии тақмилдиҳии механизмҳои татбиқи адолати иҷтимоӣ, таҳлил ва баррасии концепсияҳои адолати иҷтимоӣ, таҳлили маводҳои оморӣ ва амалӣ, пешниҳоди тавсияҳои илман асоснокшуда;

- муаллиф аз рӯйи мавзӯи тадқиқот 32 маводи илмӣ (дар ҳаҷми 55,7 ҷ.ҷ.), аз ҷумла 1 монография, 18 мақола дар маҷаллаҳои ба феҳристи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон шомилбуда ва 13 адад мақола дар маҷаллаҳои илмӣ дигар ҷоп намудааст;

- ба тасвиб расонидани натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ дар симпозиуму конференсияҳои илмӣ назариявӣ ва амалии ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ;

- ғояҳо ва натиҷаҳои таҳқиқот бо дарназардошти натиҷаҳои назариявӣ, хулосаҳо, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда ва тавсияҳои амалӣ дастоварди бевоситаи муаллифи диссертатсия мебошанд.

Дар ҷаласа аз санаи 22 сентябри соли 2022 Шӯрои диссертатсионӣ қарор қабул кард, ки ба Назар Муъмин Абдучалол дараҷаи илмӣ доктори илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) дода шавад.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шӯрои диссертатсионӣ аз шумораи умумии 15 нафар аъзои Шӯрои диссертатсионӣ, 14 нафар иштирок доштанд, аз онҳо 5 нафар доктори илм аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда мебошанд. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор – 14 нафар, муқобил – нест, бюллетени безътибор – нест.

**Раиси Шӯрои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои фалсафа, профессор**

Махмадизода Н.Д.

**Котиби илмӣ Шӯрои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои фалсафа**

Худойодзода Ф.Б.

22 сентябри соли 2022